

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Gatu- och samhällsmiljönämnden

Datum:
2020-10-26

Diarienummer:
GSN-2019-2965

Handläggare:
Åsa Hedin, Linda Wallgren

Utredning offentliga vattenposter

Förslag till beslut

Gatu- och samhällsmiljönämnden beslutar

1. **att** godkänna utredningen och dess förslag.

Sammanfattning

I utredningen har driftskostnader, anläggningskostnader och placering utretts.

Kommunen har idag nio offentliga vattenposter. Det bedöms i dagsläget möjligt att anlägga fler vattenposter vid ex nybyggnation av offentliga toaletter med VA-anslutning, besöksmål eller planerade om- eller nybyggnationer samt upprustning av torg, stadsdelsparker, utflyktslekplatser, spontanidrottsplatser, friluftsbad etc.

Inom arbetet med parkplanen, lokalförsörjningsplaner och liknande planeringsunderlag kommer offentliga vattenposter att beaktas för att få en jämlik fördelning i kommunen.

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde den 15 juni 2020 § 309 att uppdra till gatu- och samhällsmiljönämnden att utreda frågan om offentliga vattenposter och återkomma till kommunstyrelsen senast den 31 december 2020.

Beredning

Ärendet har beretts av Stadsbyggnadsförvaltningen.

Gatu- och samhällsmiljönämnden behandlade ärendet vid sitt sammanträde den 19 november 2020, och beslutade då att rekommendera Kommunstyrelsen att godkänna den utredning som nämnden tagit fram.

Barn-, jämställdhets- och näringslivsperspektiven har beaktats.

Ekonomiska konsekvenser

Att anlägga en ny vattenpost kostar mellan 120 000 -140 000 kr. Rördragning ingår ej i denna prisuppskattning.

Den årliga kostnaden för drift och underhåll av de nio befintliga vattenposterna uppskattas till närmare 125 000 kronor. Varje ny vattenpost beräknas kosta ca 10 000 kr per år att förvalta. Vattenförbrukning ingår ej i denna prisuppskattning.

Ett större antal nya vattenposter ryms inte inom ordinarie investerings- eller driftbudget.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 26 okt 2020
- Bilaga 1, utredning

Stadsbyggnadsförvaltningen

Mats Norrbom
Stadsbyggnadsdirektör

Förvaltning eller nämnd eller enhet
Stadsbyggnadsförvaltningen

Datum:
2020-10-22

Diarienummer:
KSN-2019-1901

Handläggare:

Utredning om offentliga vattenposter i Uppsala kommun

Bakgrund

Efter att en motion väckts till kommunfullmäktige har gatu- och samhällsmiljönämnden fått i uppdrag av kommunstyrelsen att utreda möjligheten till att upprätta offentliga vattenposter i Uppsala kommun.

Nuläget

Idag finns det nio offentliga vattenposter, samtliga i Uppsala stad.

De är installerade i Anna Petrus park, Carolinaparken, Kapellgärdesparken, Vindhemparken, Naturstensparken, Snickarplan, Groaplan och i Stadsträdgården där det finns två stycken. De som finns är placerade i välbesökta parker, vid lekplatser och vid besöksmål redan idag.

Placeringen har tillkommit utifrån frekvent använda platser och platser som sedan tidigare har haft tillgång till vatten. Dock har det inte koordinerats så att placeringen är jämnt fördelad över kommunen.

Utredning av framtida lokalisering och placering

Hur vattenposter och dricksfontäner ska eller kan placeras finns inga principer eller anvisningar för idag.

I motionen föreslås att vattenposterna exempelvis skulle kunna placeras på torg, i närheten av stora lekplatser, stadsdelscentrum och i tätorter på landsbygden. Det föreslås också att befolkningen får en jämlik tillgång på vattenposterna.

I motionen nämns också besökare av Uppsala. För att nå besökare av Uppsala bör vattenposter i så fall placeras på de mest frekventa besöksmålen och platserna, samtidigt som dessa i vissa fall ägs av Staten, Svenska kyrkan, universitet och privata aktörer. Att samverka med dessa intressenter ses som en viktig aspekt i dessa fall, både ekonomiskt samt drifts- och informationsmässigt.

En relativt enkel och driftsmässigt kostnadseffektiv lösning är att installera dricksvattenposter vid offentliga toaletter med VA-anslutning. Det pågår ett arbete om placering av nya toaletter utifrån handlingsplanen och då utreds även möjligheter till vattenposter i anslutning till dessa.

Utformning

Det finns flera olika typer av vattenpost. En vanlig traditionell med endast en stråle som sprutar uppåt är oftast inte funktionell för att fylla på egna vattenflaskor. Nya modeller har en tapp på sidan som är avsedd att fylla på flaskor. En vanlig vattenpost är också för hög för mindre barn att dricka ur.

Enligt kommunens mål och budgets inriktningsmål ska Uppsala vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet. Att dricka från en vanlig vattenpost kan vara en utmaning, men det finns dricksfontäner som också är tillgänglighetsanpassade, vilka i första hand bör användas.

En viktig faktor är också att vattenposterna ska vara vandalsäkrade vilket innebär att munstycken och tryckknappar är mer inbyggda och tål åverkan bättre. Dock innebär det en tilläggskostnad. I vårt klimat bör också skydd för frost och is ingå för att inte skada fontänen. Detta innebär också högre kostnader vid inköp.

Kostnader för anläggning

Vilka kostnaderna blir beror främst på typ av vattenpost samt platsens förutsättningar. Finns det vattenledning är kostnaderna lägre än om nya vattenledningar behöver anläggas.

Modell	Pris
Traditionell dricksfontän	27 000 kr
Dricksfontän med tapp för flaska	40 000 kr
Dricksfontän med tapp för flaska och en extra fontän tillgänglighetsanpassad	54 000 kr

Ovanstående prisuppgifter är inhämtade från offert och får ses som riktpriiser. Olika företag har olika produkter och priser.

Anläggningskostnader av själva vattenposten kostar mellan 20-30 000 kr. Serviskostnader och andra avgifter tillkommer vid en ny anslutning, de beräknas uppgå till mellan 50 000 kr och 60 000 kr. Kostnader för rördragning ingår ej.

Vattenpost med dricksfontän och tapp	40 000 kr
Vandalsäkring	7 000 kr
Frostskydd	3 000 kr
Anläggning av själva vattenposten	20 -30 000 kr
Ny servis och anslutningsavgift	50 - 60 000 kr
Ungefärlig kostnad	120 000-140 000 kr

Att erbjuda dricksvatten i offentlig miljö

Vatten räknas som livsmedel och ska därför genomgå provtagning 2 gånger per år. Det krävs en kontinuerlig tillsyn av vattenposten utöver igångsättning och avstängning vår och höst.

Kostnader för drift

Tabellen nedan visar dagens kostnader för drift av de nio dricksvattenfontäner som finns i Uppsala. Kostnaderna för vattenförbrukning ingår ej.

Igångsättning	3 500 kr per år
Anmälan av anläggningar för kontroll inkl. arbete	5 000 kr per år
Provtagning av vatten 2 ggr/säsong enligt provtagningsprogram.	9 500 kr per år
Analyskostnader ca 1000 kr/prov	18 000 kr per år
Felsökning och omprov vid anmärkningar	4 000 kr per år
Öppning & stängning	8 800 kr per år
Material, förbrukning desinficeringsmedel mm	1000 kr per år
Veckotillsyn maj-oktober, 0,5 h/anläggning och vecka, 9 anläggningar 25 v = 112,5 h	56 250 kr per år
Lagningar, reservdelar mm	5 000 kr per år
Administration, kontakter miljökontoret, uppdatering provtagningsprogram, ca 20 h	15 000 kr per år
Frågor hantering felanmälan	2 000 kr per år
Ungefärlig kostnad för 9 vattenposter	124 450 kr per år
Ungefärlig kostnad per vattenpost	10 370 kr per år

Förslag till princip för placering av vattenposter

Det bedöms i dagsläget möjligt att anlägga fler vattenposter vid ex nybyggnation av offentliga toaletter med VA-anslutning, besöksmål eller vid planerade om- eller nybyggnationer samt upprustning av torg, stadsdelsparker, utflyktslekplatser, spontanidrottsplatser, friluftsbad etc.

Inom arbetet med parkplanen, lokalförsörjningsplaner och liknande planeringsunderlag kommer vattenposter att beaktas för att få en jämlik fördelning i kommunen.